

Derfor beklager jeg kun, at de ærede Agrarer, som jeg regner mig i Familie med, grumme nær i Familie med, ikke klart og tydelig have sagt, at de ere enige med os om at ville have Pengene derfra. Derimod de sagde saaledes, vilde Socialdemokraterne ikke begynde at bestynde os Landboer for at gaa dem for nær; thi det ere de jo enige med os om, at derfra skulle Pengene tages. Den Modsigelse er jeg nødt til at komme med, fordi jeg ikke vil, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds, der staar her som Repræsentant for Socialdemokraterne, skal have Lov til at sige til os Landboer, at vi ville enten Arbejderne eller Købstæderne til Livs for at naa vort Maaal. Men vi ville heller ikke sige blot i saadanne taagede Talemaader, at vi ville have det og have det, naar man ikke i øvrigt ved, hvor det skal komme fra, thi saa indrømmer jeg, at vi let ville gøre os mistænkelige. Det er blot disse Bemærkninger, jeg har maattet gøre til det ærede Medlem. Hvorledes ellers de to gamle Partifæller sidde i det med hinanden, maa de virkelig selv om.

Reis: Det kunde være fristende for mig som nyt Medlem af Tinget at komme noget nærmere ind paa adskillige Puncter af det foreliggende Forslag og de Spørgsmaal, som dermed staa i Forbindelse. Jeg skal dog under Hensyn til, at det, saa vidt jeg ved, er 9de Gang, dette Forslag foreligger for Rigsdagen, betæmpe Fristelsen dertil og kun bemærke, at hvad der for mig er Hovedsagen, er paa den ene eller anden Maade at komme bort fra de aldeles utaalnelige og abnorme Forhold, hvorunder Landet er stillet for Tiden med Hensyn til Valgkredsenes Størrelse. Naar jeg har ønsket Ordet, var det nærmest for at henvende nogle Ord til det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Veth-Espensen), der jo som Valgkreds-kandidat er min ærede Nabo-kandidat. Jeg fik nogen Frygt ved hans Udtalelser, som ikke syntes mig at tyde paa nogen særlig venlig Stemning enten over for Kjøbenhavn eller over for Købstæderne i det hele taget. For Kjøbenhavns Bedkommende har allerede det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (P. Holm) imødegaaet det ærede Medlem i de Betragtninger, han fremførte, og jeg kunde nu have lyst til paa Købstædernes Vegne at gøre et Par enkelte Bemærkninger i saa Henseende. De Udtalelser, vi hørte af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds, omfattede ganske vist baade Kjøbenhavn og Købstæderne. Han betragtede det som en Slags Forurettelse for Landet, at

Befolkningen aftog derude, medens den tiltog i Byerne. Jeg skal i øvrigt bemærke, at Byerne, tror jeg, ingenlunde ere glade over, at Forholdene udvikle sig saaledes. Byerne ville tværtimod og vistnok med god Grund ønske, at Tilstrømningen fra Landet var noget vægere, end den er; men vi have jo Gud ske Lov, intet Stavnshand mere her i Landet, og der er jo altsaa ikke noget at gøre ved den Ting. Man kan jo ikke, saaledes som der, saa vidt jeg ved, har været Tale om i Udlandet, saa Lovbestemmelser, hvorved dette Forholds Udvikling kunde modvirkes, og navnlig kan jeg ikke se, at man med nogen Art af Retfærdighed skulde kunne kræve, at Befolkningen i Byerne, fordi den bor tættere, paa et mindre Areal, skulde være daarligere stillet i Henseende til Valgret end Befolkningen paa Landet. Jeg skal ikke komme ind paa, om Stemmeretten skal beregnes, saaledes som Grundloven nærmest synes at ville beregne den, altsaa efter Befolkningens Antal, eller om den skal beregnes efter Areal eller Hartkorn, eller hvad vi ellers kunde komme til at mene, men jeg skal blot bemærke, at Grundlovens Regel nemlig at beregne efter Befolkningens Antal, ikke tager Hensyn til, om der er flere eller færre Vælgere inden for denne Befolkning. Det er dog ogsaa Lovgivningsmagtens Sag at varetage den Befolknings Interesser, som ikke har Stemmeret; Kvinder og Børn have dog i alt Fald Menneskerettigheder, selv om de ikke have Valgret. Jeg skal dog navnlig henpege paa Forholdene i den By, som det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds jo maa sende saa overmaade godt, nemlig paa Forholdene i Aarhus. Der ere Forholdene, nu saaledes, at der i Byen ved sidste Folketælling — for Djebløkket er det selvfølgelig adskillige flere — var 33,308 Indbyggere. Foruden altsaa disse 33,300 hører der til Byen 10 Landsfogne, hvis Befolkning beløber sig til ikke mindre end 9,371. Det bliver til sammen i denne Valgkreds 42,679. Nu vil jeg da sige til det ærede Medlem, at selv om han mener, at Købstadsbeboerne, altsaa de 33,300, nok kunde nøjes med een Repræsentant, maa han dog som Landboer have Dje for, at det er en Uretfærdighed mod de 9,300 Landboere, som høre til Kredsen, at de skulle staa sammen med Byen og paa den Maade være uden Repræsentation. Det ærede Medlem bemærkede for øvrigt, at man vistnok ikke skulde kunne vise noget Eksempel paa, at en Landboer var bleven valgt i en Købstads-kreds. Jo, det kan man netop i Aarhus, det burde det ærede Medlem have vidst, naar han tænkte sig lidt om. Det er jo